

Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen

SVTK02
VT21
Handledare: Jakob Strandgaard

Den bortglömda invandringen

En kritisk diskursanalys om hur dagspressen skilrade de italienska
arbetskraftsinvandrarerna

Ebba Lundström

Abstract

The purpose of this study was to enlighten a forgotten subject, the Italian labour immigrants that went to Sweden after the second world war ended. Italy was trying to heal from the war and Swedish industries were thriving and desperate for manpower. This paper focuses on the immigrants that went to a Swedish town well known for their industry, Västerås. The theoretical and methodological framework for this paper was Faircloughs critical discourse analysis, which argues that language acts as a tool of power. The Italians were treated as strangers after the end of world war II, but is now well integrated in Swedish society. The paper investigates the discourse of the labour immigrants and how they were portrayed by the Swedish newspapers. The results discovered that there was a non equal power balance between the Italians and Swedes and the italians were portayed as foreign and was always described as "the others".

Nyckelord: Arbetskraftsinvandring, italienare, Västerås, Asea, kritisk diskursanalys

Antal ord: 8029

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Inledning.....	1
1.2 Bakgrund	1
1.3 Syfte.....	5
1.4 Frågeställning	5
1.5 Begreppsdefinition	5
1.5.1 Arbetskraftsinvandring	6
1.5.2 Assimilation.....	6
1.6 Tidigare forskning	6
1.6.1. Sammanställning av tidigare forskning	6
2 Teori.....	9
2.1 Diskursanalys	9
3 Metod.....	12
3.1 Val av tidningar	12
3.2 Val av tidsperiod	13
3.3 Val av artiklar	13
3.4 Analysmodell/ Operationalisering.....	14
4 Resultat och Analys.....	16
4.1 Svenskhet som norm	16
4.2 Assimilering	20
4.3 Koppling till Metod och Teori.....	22
5 Slutsats & Diskussion.....	24
6 Referensförteckning	26

1 Inledning

1.1 Inledning

Ett väldiskuterat ämne i dagens politiska samtal är invandring. Frågan om invandring polariserar diskussionen och de redan befintliga skillnaderna på den svenska politiska skalan blir ännu tydligare. Migrationen till Sverige har många olika former och har över de senaste hundra åren sett väldigt olika ut. När det idag pratas om invandring refererar många till flyktingkrisen 2015 då ungefär 163 000 personer sökte skydd i Sverige (Migrationsverket, 2020). I de stora debatterna hemma vid matbordet men även debatten på nationell tv mellan riksdagspartierna handlar om asylinvandring. Det verkar som att arbetskraftinvandringen är bortglömd. De senaste två åren har personer som fötts i Sverige men sedan flyttat till ett annat land vart den största delen invandrare till landet. Ända sen 1930-talet har Sverige klassats som ett invandringsland och mellan 1930–1970 var den främsta invandringen arbetskraftsinvandring (SCB, 2021). Det är just arbetskraftsinvandringen som ska undersökas i denna uppsats. Denna studie ska fördjupas i hur italienare skildrades i svenska tidningar efter att de kom till Sverige och Västerås år 1947 till 1966.

1.2 Bakgrund

1.2.1 Svensk Arbetskraftsinvandring

Den första arbetskraftsinvandringen började på 1200-talet när tyska handels och köpmän landade i olika svenska städer för att arbeta med glasblåsning, tobaksspinnare och klädesvävare. Över tiden fortsatte invandringen av arbetskraft kontinuerligt från den europeiska kontinenten. År 1860 var det hindersfritt att bosätta sig innanför de svenska gränserna för att arbeta fram till 1914. I och med den stora utvandringen till Danmark, Tyskland och framförallt Amerika blev det som ett villkor för att Sveriges demografi inte skulle förändras till en mindre befolkning. I samband med andra världskrigets slut gick Sverige från ett land förknippat med utvandring till

att nu vara ett land andra invandrar till (Ekberg, 2003, ss. 7,8). Alltså, när andra världskriget tar slut påbörjas invandringen till Sverige, skälen till invandringen var många, men fram till år 1970 präglades den stora delen invandring av arbetskraftsinvandrare. En angelägen anledning till utvandring från sina egna länder till Sverige efter krigstiden var att levnadsstandarderna skulle öka markant samt de goda ekonomiska förutsättningarna, genom den ökade ekonomiska tillväxten som höjde svenskarnas levnadsstandard. Den sociala tryggheten samt de politiska omständigheterna i Sverige var ytterligare attraktiva skäl att emigrera från sitt hemland till Sverige (Ekberg, 2003, s. 46).

Det var också vid denna stund som Sverige aktualiserade en invandringspolitik. Arbetskraften kom inte endast från Italien utan den präglades av flera nordiska landsmän som kom för att arbeta i de svenska skogarna innan kriget var slut. Även arbetskraft från Jugoslavien användes i Sverige innan krigstidens slut för att sedan behöva återvända hem på order av de kommunistiska partisanstyrkorna. Andra världskrigets slut var synonymt med att stora delar av den utländska arbetskraften var tvungen att återvända till sina egna länder. Många hade dock svårigheter med att återvända hem av politiska anledning och fick istället stanna kvar i Sverige för att hjälpa till på de svenska industrierna som bland annat fanns i Västerås, Borås och Trollhättan (Svanberg & Tydén, 2005, ss. 325,326).

Efter andra kriget slut ligger stora delar av Europa i ruiner, samtidigt har Sverige klarat sig relativt bra och dess industri blomstrar. Medan många andra europeiska länder fokuserar på att bygga upp sina länder igen är Sveriges problem den akuta bristen på arbetskraft och importerar således arbetskraft från flera länder runtom i Europa. Myndigheter och olika företag i Sverige samtalar om hur denna kursomläggning skall gå till väga och 1946 blev resultatet av en beredning som regeringen tillsatt att Sverige skulle importera arbetskraft runt om från Europa. Svenskar åkte till Ungern, Österrike och Italien för att rekrytera arbetare där arbetslösheten var hög. Den största arbetskraften kom från Italien och redan 1947 rekryterade industriföretaget SKF i Göteborg italienare, där kallades stadsdelarna som italienarna bodde i för Milano eller italienska kolonin. Allteftersom började andra svenska städer göra samma sak. Linköping importerade arbetskraft till SAAB, Västerås till ASEA och Malmö till Kockums. Konjunkturen i Sverige var fortsatt god och som ett resultat fortsatte Sverige att anställa från fler länder på kontinenten. Den svenska nettoinvandringen var således 28 000 personer på 1950-talet (Svanberg & Tydén, 2005, ss. 328,329).

Sverige och Italien arbetar sig fram till ett arbetskraftinvandringsavtal år 1947 som fortgår ända till 1972. Denna tid brukar kallas den stora arbetskraftsinvandringsperiodens historia (Svanberg & Tydén, 2005, ss. 337,338). År 1964 börjar svenskarna intressera sig för hur invandrarna i Sverige har det, som ett resultat av David Schwars artikel i Dagens Nyheter med namnet ”utlänningingsproblem i Sverige”. Myndigheterna i Sverige uppmärksammade då problemen som fanns när invandrare hamnade utanför samhället och erkände att de lagt alldeles för lite fokus på att få invandrarna att anpassas till det svenska samhället. Regeringens utfall blev att utreda minoriteternas kulturella, språkliga och religiösa behov på uppdrag av LO, minoriteterna skulle även få representeras i olika utredningar för att kunna få en mer pluralistisk bild av det svenska samhället. Ytterligare fastslogs det att pengar skulle gå till forskning om invandrarnas integrering (Svanberg & Tydén, 2005, s. 334).

1.2.2 Arbetskraftinvandringen till ASEA och Västerås

Asea (Allmänna Elektriska AB) nuvarande ABB är ett svenskt industriföretag som grundades 1883 vilket fokuserar på elektronik och har sin huvudverksamhet i Västerås. Företaget inriktar sig på starkström och har haft stor inverkan i utveckling av spårvagnar, tåg och ellok (Glete, 1983, s. 9). Till följd av en hög efterfrågan av företagets produkter efter andra världskriget slut var ASEA tvungna att kunna leverera varor trots den låga kapaciteten i form av för lite arbetare och en alldeles för liten yta att utföra arbetet på. Lösningen blev att importera arbetskraft. Italien blev det land som Sverige och ASEA valde att importera arbetskraften från (Glete, 1983, s. 36).

Men det är inte vem som helst får komma till Sverige, innan resan från Italien till Sverige var italienarna tvungna att gå igenom ett intelligenstest och en hälsokontroll. Bara 40 av 600 av de som genomförde intelligenstestet fick komma till Sverige samtidigt behövde hälsokontrollen vara utan några anmärkningar. De unga männen var dessutom tvungna att vara ogifta och utan familj. När de unga italienarna var framme i Sverige efter fyra dagars tågresor blev de på en gång avduschade och avlusade, kläderna de reste i eldades upp och de tvingades köpa nya kostymer

När italienarna väl kommit till Västerås placerades de i baracker på Hammarby i Västerås. Enligt (Svanberg & Tydén, 2005, s. 329) är italienarna den första mer exotiska invandringen till

Sverige. Italienarna tog med sig nya matvaror såsom pasta, vin och nya grönsaker, den första pizzerian öppnas i Västerås så att de italienska arbetarna i sin tur ska kunna äta sin pizza.

Italienarna rekryteras på ett kontrakt på två år och kom att engagera beredningsgruppen för utländsk arbetskraft. Den svenska rekryteringen av italienare följde den traditionella normativa bilden av genus. Män rekryterades för att vara i metallindustrierna samtidigt som kvinnorna anställdes till textilindustrin. Det låg även en vikt i att männen skulle vara typiskt manliga (Ekberg, 2003, s. 20). Ekberg menar att italienare och de andra grupperna av arbetskraftsinvandrare var med och bidrog till bygget av det svenska folkhemmet men att det trots det inte fått den uppskattning de förtjänar. Ekberg redogör ytterligare för hur det finns en lucka i forskningen kring huruvida dessa grupper är med i svenska bygget av folkhemmets historieskrivning.

Av de grupper invandrare det svenska samhället idag har är italienarna väldigt integrerade och de ser idag inte ut som samma hot som de gjorde när de emigrerade från Italien på 1950-talet. Pizzan är kanske ett av Sveriges främsta identitetsmärken för svenskarna, pizzan har till och med en egen dag i svensk folkmun, nyårsdagen. Men för 70 år sedan var pizza något det svenska folket aldrig skådat. Mellan 1947 och 1949 kommer ungefär 600 italienare till Västerås till följd av den höga arbetslösheten i Italien efter andra världskriget samtidigt som många svenska industristäder ropar efter arbetskraft som kan fylla tomma arbetsplatser. Den första pizzerian öppnade år 1947 i Västerås på Restaurang Sjöheden. Idag är pizzan högst integrerad i svensk matkultur och i dagens Sverige pryds av pizzor städer över, idag finns cirka 4000 pizzerior placerade runt om i Sverige

Italienarna och pizzorna är idag en given del av det svenska samhället. Integrationen har lyckats (Västerås Jubileumsår, 2017).

De italienska pizzeriorna finns idag i varje svenskt kvarter. Italienarna som tidigare sågs som främlingar och något exotiskt är så gott som normaliserade i det svenska samhället.

(Västerås Jubileumsår, 2017).

1.3 Syfte

Åren efter andra världskriget är den italienska arbetskraftsinvandringen till många svenska industristäder stor, i denna studie ska jag undersöka hur invandrarna porträtterades. Detta är intressant att studera eftersom arbetskraftsinvandringen inte talas om idag. Att just detta inte har undersökts tidigare samt att italienare idag är väldigt integrerade i det svenska samhället gjorde mig intresserad att studera detta för att få en bild om hur italienarna skildrades i tidningarna direkt efter att de första arbetarna kom till Sverige 1947.

Syftet med denna studie är att undersöka diskursen bakom arbetskraftsinvandrare från Italien mellan perioden 1947 och 1966 och hur de framställdes i två av Sveriges största tidningar, Aftonbladet och Dagens Nyheter. Jag vill se hur italienare beskrivs i svenska tidningar för att sedan kritiskt problematisera resultatet.

1.4 Frågeställning

- Hur och i vilken diskurs framställdes arbetskraftsinvandrare från Italien i Aftonbladet respektive Dagens Nyheter.

För att vidare kunna svara på frågeställningen har jag använt mig av tre mindre frågor vid analysen av materialet. *Hur konstrueras bilden av arbetskraftsinvandrarerna? Är gestaltningen av arbetskraftsinvandrarerna positiv eller negativ? I vilken kontext gestaltas arbetskraftsinvandrarerna?*

1.5 Begreppsdefinition

Detta avsnitt kommer redogöra och precisera för viktiga återkommande begrepp i studien. För att beskriva teorin för denna studie kommer flera begrepp användas, kritisk diskursanalys och CDA som båda syftar på samma sak, utöver dessa begrepp ska jag redogöra för arbetskraftsinvandring samt assimilation.

1.5.1 Arbetskraftsinvandring

Det är inte alltid lätt att veta skillnaderna på anhöriginvandring, flyktingar och arbetskraftsinvandring. Just arbetskraftsinvandringen är ett begrepp som används när personer från ett land flyttar till ett annat med skäl för att arbeta. Att länder importerar arbetskraft trots att de har arbetslöshet i landet tyder på att det inom vissa yrken finns en arbetskraftbrist, samtidigt som andra yrkeskategorier har ett överskott av arbetare (Ekonomifakta, 2020). Ibland finns den kompetens ett företag söker efter inte i landet och är då är ett alternativ att söka utanför den egna landets gränser. Det finns en missuppfattning om att arbetskraftinvandring endast handlar om import av högkvalificerade specialistarbeten vilket inte är fallet. Skalan är bred, allt från bärplockare och kockar till IT-specialister och civilingenjörer (Svenskt Näringsliv, u.d.)

När jag i denna studie skriver om arbetskraftsinvandring utan att nämna vilket land arbetskraften kommer från menar jag arbetskraftsinvandrare från Italien, vidare när jag redogör för italienare avses de italienska arbetskraftsinvandrarna.

1.5.2 Assimilation

Nationalencyklopedin redogör för assimilering som ”process genom vilken en minoritet, t.ex. en invandrargrupp i det svenska samhället, helt överger sin egen kultur, så att ursprungliga kulturskillnader försvinner” (Nationalencyklopedin, u.d.b).

1.6 Tidigare forskning

I detta avsnitt redovisas relevant tidigare forskning som sedan kommer användas ytterligare i kapitel 4 samt kapitel 5.

1.6.1. Sammanställning av tidigare forskning

En rapport från 2017 undersöker i vilken grad medias rapportering om invandring har effekt på individer och deras åsikter om invandringen. Studien behandlar fyra rikstäckande dagstidningar mellan perioden 2010 och 2015 och deras rapportering av nyheter som har med invandring att göra. Ett av resultaten av rapporten var att arbetskraftsinvandringen inte alls tar stor plats i

svenska tidningar medan flyktinginvandringen tar en enorm plats. Rapporten kommer även fram till att nyheterna som tidningar publicerar inte alltid framställer den riktiga bilden i samhället, men att det också spelar roll vilken invandring som talas om för att sanningshalten ska vara hög eller inte. Det generella resultatet är att nyheterna oftast inte ligger i linje med den forskning och statistik som idag finns till hands samt att rapporteringen om invandring oftare är negativ än positiv. De tror att en av förklaringarna till det kan vara att nyhetsvärdet är högre i nyheter med negativa gestaltningar om invandring (Strömbäck, Andersson, & Nedlund, 2017).

Samma rapport har även undersökt i vilken uträkning media påverkar svenskarnas åsikter gentemot invandring. I och med att den nyhetsjournalistisk rapporteringen om invandring vanligtvis är mer negativ än positiv gör det att individers uppfattning och åsikt om invandringen påverkas. I andra länder stödjer forskning att den negativa gestaltningen av invandring i media kan leda till att partier som är invandringskritiska partier får ett ökat stöd (Strömbäck, Andersson, & Nedlund, 2017).

I statens offentliga utredningar har statsvetaren Marcus Johansson undersökt hur den lokala pressen rapporterar i frågor om invandring när en stad går från att ha en homogen befolkning till en befolkning där populationen härstammar från fler olika länder samt pressens makt i frågor om rapportering som strukturell diskriminering av invandrarna. Johansson redogör för liknande resultat som Strömbäck, Andersson och Nedlund, det media skriver om, påverkar individernas förståelse, uppfattning samt kunskap. Detta betyder därmed att individer påverkas av vad media förmedlar till oss om samhället och på så vis vår kunskap om samhället. Nackdelen med detta är att detta förenklade bilder av verkligheten gör att frågor om invandring reduceras till svenskar och invandrare samt vi och dom. När vi använder oss av vi och dom skapas en grund för maktrelationer. Johansson redogör vidare för hur invandrare ofta porträtteras som ett problem snarare än en samfällig resurs samtidigt som majoritetsbefolkningen skildras som integrerad, resurskapande samt bidragande till samhället, detta ger också bilden att majoritetsbefolkning är överordnad de andra samhällsgrupperna (Nohrstedts, 2006, s. 163).

Att använda retoriken vi och dom menar medieforskaren Ylva Brune leder till en gestaltning av en idealiskt svensk nationalitet. Där ”dom” konstrueras som ett hot mot ”oss” samt att ”dom” är främmande i den egna självbilden. Vidare i Brunens utredning om diskriminering i nyheter redogör hon för diskursiv diskriminering ”När en kategori upprepat synliggörs i samband med

negativa individbeskrivningar som kopplas till kategorin, blir det en form av diskriminering.”
(Nohrstedts, 2006, s. 89).

2 Teori

2.1 Diskursanalys

Diskursen som begrepp grundar sig i fundamentet att diskurs är ett bestämt sätt att förstå och tala om världen. Trots denna grundläggande beskrivning finns det fler många olika tolkningar av begreppet av olika typer av forskare, därför ligger det i av intresse att beskriva vad jag som författare menar med min syn av begreppet diskurs. Michel Foucault som ses som en slags grundpelare till diskursanalysen menar att diskurser bestämmer vad som ger mening och ytterligare var skiljelinjerna för meningsskapande går (Ledman, 2012, s. 45). Diskursanalysen har många inriktningar men denna studie ska använda sig utav den kritiska diskursanalysen av Norman Fairclough (Jørgensen & Phillips, 2000, s. 11).

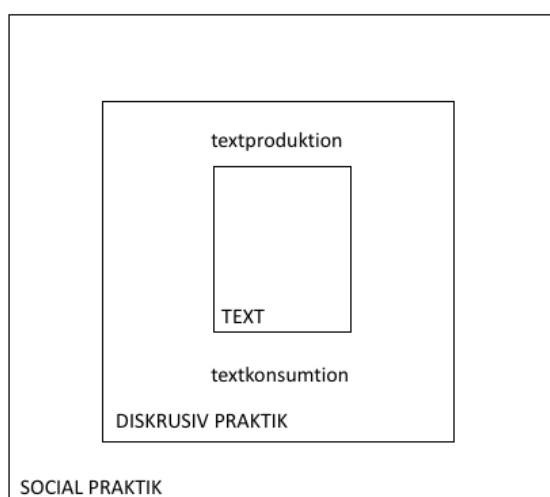
2.2 Kritisk diskursanalys

I följande avsnitt kommer det redogöras för studiens teori som är Norman Faircloughs tredimensionella kritiska diskursanalys. Teorin kommer först presenteras på ett grundläggande plan för att sedan följa med en fördjupning av teorin och hur det ska användas i denna studie.

Kritisk diskursanalys (CDA) grundas på 1990-talet av Norman Fairclough, professor i lingvistik i Storbritannien. Den kritiska diskursanalysen kan både ses som en metodologisk utgångspunkt samtidigt som den används som en teoretisk inriktning. Teoris två fundament är sambandet mellan språk och makt. Diskursanalys fungerar som en teori som studerar hur olika diskurser ser ut samt hur dessa sammanhang av dialoger bibehålls i det ständiga samtalet. Ett viktigt kriterium för att använda den kritiska diskursanalysen är den är större än att bara behandla diskurser. Den kritiska diskursanalysen ska således visa hänsyn till textens förhållande till det sociala skeendet runt om kring texten och inte bara till den självständiga texten. Det som gör den kritiska diskursanalysen speciell är att den upplyser sociala orättvisor (Ledman, 2012, ss. 47,48). Dessa sociala orättvisor kan vara maktstrukturer i samhället mellan exempelvis etniska majoriteter och minoriteter eller kön (Jørgensen & Phillips, 2000, s. 69).

Just den kritiska diskursanalysen fungerar som ett bra verktyg när vi vill se en företeelse ur flera perspektiv. Norman Faircloughs kritiska diskursanalys gör just detta, hans modell analyserar ur tre dimensioner, först genom text, sedan genom diskursiv praktik och därefter social praktik (Jørgensen & Phillips, 2000, s. 71). Genom att tillämpa diskursanalysen är tanken att hitta vilka diskurser som underbygger artiklarna som jag ska analysera samt vilka diskurser texterna reproducerar (Jørgensen & Phillips, 2000, s. 75).

Faircloughs tredimensionella analys används som ett ramverk som analyserar empirisk forskning. Fairclough är ute efter att hitta diskurser när han undersöker lingvistikerna alltså språket i texter, såsom nyliberal diskurs alternativt feministisk diskurs exempelvis. Varför det just är diskursen som det ligger mest vikt på är på grund av att diskurser reproducerar och upprätthåller maktstrukturer (Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 72,73).

Figur 1: Norman Faircloughs tredimensionella modell för kritisk diskursanalys

En kommunikativ händelse har olika språkbruk, dessa språkbruk har tre dimensioner. För att beskriva Faircloughs välkända tredimensionella analys används figuren ovan (Figur 1) som ofta figurerar i samband med denna analys. Den första dimensionen, alltså den minsta rutan i figuren nedan handlar om text, där innefattar tal, skrift och bilder. Här handlar det om vad för ord som väljs för att beskriva något. Främling, utlänning eller flykting är tre olika ordval som skulle kunna beskriva en person som kommit till exempelvis Sverige. I dessa tre olika ordval går det

att hitta en attityd till personen som det skrivs om från personen som skrivit texten. (Jørgensen & Phillips, 2000, s. 74)

Den mellersta rutan alltså den andra dimensionen handlar om den diskursiva praktiken, alltså hur är texten ihopsatt genom produktion och konsumtion. Detta handlar om att på det sättet som en mening väljs att sammansättas kan påverka synen på det som beskrivs för den som läser. Detta eftersom ord inte är neutrala utan har ett värde eller en attityd (Jørgensen & Phillips, 2000, s. 74). Här uppkommer frågor som, vem är det meningen ska läsa denna text, vad har texten för syfte och vad tillkommer för konsekvenser för budskapet i texten.

Den största rutan, den tredje dimensionen handlar om social praktik som i sin tur handlar om kommunikativa händelser. Denna tredje dimension handlar om att av språk skapas åsikter och detta skapar en kontext och framförallt hur maktförhållanden upprättas, upprätthålls samt förändras (Jørgensen & Phillips, 2000, s. 74).

3 Metod

3.1 Val av tidningar

Idén till denna uppsats grundade sig i att se hur attityder var mot arbetskraftsinvandrare på 1950 och 60-talet var. För att sedan kunna se och studera detta konkret så valde jag att använda mig utav den dagliga pressen. Valet av tidningar hamnade på den svenska morgontidningen Dagens Nyheter samt Sveriges största kvällstidning Aftonbladet. Utöver argumentet att dessa tidningar valts för att de är störst i Sverige låg det även mycket vikt i att dessa tidningar står helt skilt från varandra på den politiska skalan (nationalencyklopedin, u.d.c). Att studiens material lutar sig på två olika tidningar med två vitt olika politiska färger handlar inte om att jämföra tidningarna om hur de rapporterar utan om att få en högre transparens i studien genom en bredd av den politiska skalan. Dagens Nyheter i pappersform och DN.se har varje dag ungefär 1.3 miljoner läsare. Tidningen är enligt sig själva en liberal oberoende tidning, med *oberoende* menar Dagens Nyheter enligt sig själva att de inte ska kopplas ihop med olika organisationer, partier och ekonomiska maktsfärer (Dagens Nyheter, 2008). På andra sidan det politiska spektrat finns kvällstidningen Aftonbladet som redogör för att de är en oberoende socialdemokratisk tidning och att deras innehåll självständigt utgår från arbetarrörelsens grundvärderingar (Aftonbladet, 2010). Den nästan 200 år gamla tidningen har omkring 3,5 miljoner läsare varje dag (Aftonbladet, 2020).

Det hade till fördel vart givande att ha med fler tidningar i denna studie men i och med den tidsgräns som finns avgränsade arbetet sig till två svenska dagstidningar med olika ideologiska bakgrunder. För att kunna få en ideologisk bredd på studiens resultat blev det ett naturligt val att hamna tidningar där de ideologiska motpolerna är stora. I valet av de två tidningarna var det också betydelsefullt att tidningarna var täckande över hela landet, eftersom denna studie inte är intresserad av vad de lokala tidningarna tycker om arbetskraftsinvandringen utan precis tvärtom, vad större etablerade tidningar i Sverige skriver som räcker ut till hela det svenska folket. Att det är just tidningar som valts för att konkretisera hur arbetskraftsinvandringarna framställdes handlar framförallt om att det inte fanns mycket andra medier att tillhandahålla på den tiden. Jag tror också att det är till fördel att använda dagspressen som mitt material eftersom det är ett bra uttryck för hur diskursen i samtalet om såg ut på den tiden.

Jag var först kluven om huruvida det var problematiskt att använda en morgontidning och en kvällstidning till studiens förfogande men kom med tiden fram till att använda två olika former av dagstidningar kommer gynna studiens bredd eftersom de driver olika journalistisk. Enligt NE.se är kvällstidningarnas stäva att publicera innehåll som sport, nöjen, bilder och sensationella nyheter (Nationalencyklopedin, u.d.a.) medan morgontidningen är mer formellt lagda.

3.2 Val av tidsperiod

Valet av tidsperiod grundar sig i när dagstidningarna DN och Aftonbladet rapporterade som mest om de sökorden studien använder sig av (ASEA och italienare). Enligt statistik från kungliga biblioteket förekom det oftare att tidningarna rapporterade mer om sökorden på 1950- och 60-talet än vad som görs idag 2021, vilket är naturligt eftersom det var under den tiden invandringen av italienare till Sverige var stor (Wenzelberg, 2006).

3.3 Val av artiklar

För att kunna få bra material har målet legat i att hitta artiklar som har skildrat arbetskraftsinvandrarna, men framförallt har det fokuserats på att välja artiklar där de italienska invandrarna beskrivs från journalisterna och tidningarnas perspektiv. Att hitta tidningar från 1947 och 1966-talet krävde att jag använde en dator på ett universitet som hade tillgång till Kungliga Bibliotekets arkiv, fördelen med att använda en specifik dator på universitetsbiblioteket var att arkivet sträckte sig mycket längre bak i tiden än vad det gör på en personlig dator i och med att tidningar längre bak i tiden blir upphovsrättsskyddade på en personlig dator.

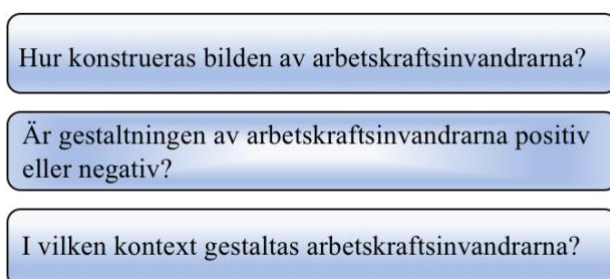
På Kungliga Bibliotekets hemsida använde jag mig av deras söktjänst av svenska tidningar för att sedan söka på orden *Asea* samt *italienare* och avgränsade resultatet genom att endast visa Dagens Nyheter artiklar sedan ställdes sökningen in på en tidsperiod mellan 1947–1966, jag valde en lång tidsperiod eftersom det endast fanns 159 artiklar av sökningen. En identisk sökning gjordes ytterligare fast inom Aftonbladet, det fanns totalt 74 artiklar av den sökningen. Viktigt att tillägga är också att resultaten av sökorden *italienare* och *Asea* inte behövde vara

integrerade i en och samma artikel i en tidning, utan i många fall fanns sökorden i två helt skilda artiklar men på samma sida i tidningen. Därav föll många resultat bort då många artiklar inte alls till studiens relevans. Följaktligen läste jag igenom alla artiklar som hade sökorden i samma artikel för att sedan välja ut de artiklar som var relevanta till denna studie. Trots att många artiklar innehöll båda sökorden sållades de bort för att det som stod i artikeln inte hade relevans för studiens syfte och sammanhang.

I denna studie har sammanlagt 14 artiklar använts, sju stycken från Aftonbladet och sju från Dagens Nyheter. I kapitel 4 har jag redovisat för alla artiklar genom diagrammet som finns men i delen där jag analyserat hela meningar från artiklar är endast 10 artiklar med för att det bidragit till upprepning eller så var innehållet inte av passande karaktär.

3.4 Analysmodell/ Operationalisering

Norman Faircloughs tredimensionella modell ska tillämpas här, text, diskursiv praktik och social praktik. För att analysera texterna som valts ut har figuren nedan används som är grundad på CDA. Figuren ska hjälpa mig att analysera alla texter med samma utgångspunkt.

Figur 2: Frågor till artiklarna utifrån Faircloughs tredimensionella analys

Dessa tre frågor ska appliceras på alla valda artiklar. För att frågorna ska vara så hjälpsamma som möjligt har följdfrågor konstruerats för att förtydliga vad som frågas efter. Frågan *Hur konstrueras bilden av arbetskraftsinvandrarerna?* kan vidare förstås djupare som hur beskrivs de personerna i texterna, alternativt tillskriver författaren personerna några egenskaper? Vilka iså fall? Jag lägger här också vikt vid vilka substantiv som används som namn på personerna, exempelvis, om det finns antydningar på *vi* och *dom*.

På frågan *Är gestaltningen av arbetskraftsinvandrarerna positiv eller negativ?* Menar jag följaktligen, gestaltas arbetskraftsinvandrarerna som ett problem? Är det vårt problem eller är det invandrarnas situation i sig som är problematisk? På sista frågan *I vilken kontext gestaltas*

arbetskraftsinvandrarerna? Ska det ta hänsyn till vilken miljö och omgivning arbetskraftsinvandrarerna beskrivs med.

Jag skrev ut artiklarna i fysisk form för att sedan med färgglada pennor fylla i ord som var beskrivande för arbetskraftsinvandrarerna, för att sedan färdigställa det i ett diagram.

För att kunna urskilja vilka identitetskategorier som finns i artiklarna ska jag använda mig av ett diskursteoretiskt redskap som kallas för ekvivalenskedjor, där plockas följaktligen centrala begrepp ut i artikeln för att sedan se vilka begrepp som kan förknippas men det för att ytterligare se vilken identitetskategori går att binda ihop med begreppen. Genom att använda sig av (Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 57,58). Att använda dessa kedjor är fördelaktigt för att tydliggöra hur ord inte står ensamma utan hur orden tillsammans kan bilda identiteter och relationer.

4 Resultat och Analys

I detta avsnitt kommer empirin redovisas för att sedan analyseras. Här presenteras de delar av artiklarna som är relevanta för studien. Hela artiklar är inte med i studien eftersom det hade tagit för stor plats. Här framförs citat ur Aftonbladet och Dagens Nyheter. Alla meningar är inte som följd efter varandra, när jag hoppas över en mening används tre punkter (...) för att göra detta tydligt. För att analysera artiklarna har jag använt mig av de tre frågorna som jag presenterade i föregående kapitel, samt de hjälpledande frågorna jag också introducerade, huvudfrågorna lyder följande: *Hur konstrueras bilden av arbetskraftsinvandrarna? Är gestaltningen av arbetskraftsinvandrarna positiv eller negativ? I vilken kontext gestaltas arbetskraftsinvandrarna?* Genom dessa frågor kopplar jag till Faircloughs teoretiska utgångspunkten om text, diskursiv praktik och social praktik. För att göra detta extra tydligt använder jag mig av ett avslutande kapitel där jag kopplar till metoden och teori.

Vid analysering samt noggrann genomgång av de utvalda artiklarna går det att hitta olika diskurser. Den första och mest övergripande diskursen väljer jag att kalla *Svenskhet-som-norm-diskurs*, den diskursen går att se i alla artiklar men jag valde ut sju artiklar där diskursen synliggjordes tydligast under punkten 4.1. Den andra diskursen som efter analyseringen av artiklarna går att urskilja i tre utav texterna är assimilering-diskursen, som redovisas under 4.2.

4.1 Svenskhet som norm

Svenskhet som norm beskrivs ofta i texterna som jag valt. När författaren använder ord som *främling*, *utlänning* eller påpekar att invandrarna inte är från Sverige, går det att avläsa vad normen är. Hade de italienska arbetskraftsinvandrarna varit normen hade inte författaren beskrivit de som främlingar, alltså tillhör de inte normen. Utöver det går det att läsa ut en vithetsnorm ur texterna eftersom det aldrig kommer på tal huruvida en ”svensk” ser ut, det är uppenbarligen vedertaget, samtidigt som italienarna blir gestaltade utseendemässigt. Det är inte alltid som italienarnas utseende påpekas men det förekommer och det påträffas fler gånger än för ”svenskarna”. I utdragen nedan förkommer det gestaltningar av arbetskraftsinvandrarna som följande *mörkhyad*, *sammetshy*, *brunögd* och *mörkhårig*.

Något som också är vanligt förekommande är att påpeka hur många nationaliteter Västerås har.

Vid noggrann granskning av artiklarna är svenskheten som norm återkommande. Det är tydligt att de italienska personerna inte är som de svenska och det menar jag visas i texterna när de beskrivs som *utlänningar* och *främlingar* exempelvis.

För att förtydliga hur italienarna beskrivs i artiklarna, väljer jag att redovisa det i ett diagram nedan. I diagrammet sammanställs hur många gånger det påpekas i artiklarna att personerna som invandrat till Sverige från Italien inte är svenskar. För att ge en mer övergripande bild över hur många gånger tidningarna använt av sig begrepp som är beskrivande om italienarna. Diagrammet visar 10 olika beskrivande begrepp av italienare. Diagrammet visar hur många gånger de två olika tidningarna använt sig av begreppen. De vanligaste begreppen att beskriva arbetskraftsinvandrarna på är utlänning/utländsk för både Aftonbladet och Dagens Nyheter. Nästa vanligast för både Dagens Nyheter och Aftonbladet är att påpeka de olika nationaliteterna, detta har i texterna gjorts genom att påpeka att Västerås är en stad med många olika nationaliteter. Tredje vanligast för Dagens Nyheter är att beskriva italienarna som främlingar. Tredje vanligast för Aftonbladet är att beskriva italienarna som främlingar och flyktingar samt att påpeka deras hudton. Aftonbladet och Dagens Nyheter använder någon av dessa olika begrepp i de utvalda artiklarna 30 gånger.

Ord för att beskriva italienare som annorlunda	Aftonbladet	Dagens Nyheter
Utlänning/utländsk	14	10
Främling	2	5
Av annan nationalitet	6	7
En internationell stad	1	1
Kosmopolit	1	0
Mörk/brunögd	1	2
Flyktingar	2	0
Mörk hudton	2	2
Nykomlingar	1	1
Mörkhårig	0	2

Diagram 2: statistisk samt uppdelning av användandet av olika begrepp på arbetskraftsinvandrare i tabellform.

Artikeln nedan innehåller både gestaltningen av italienare som främling samt ett påpekande hur många nationaliteter som finns i Västerås till följd av Asea. Författaren skriver att de främmande inslagen är påtagliga på grund av italienarna. Att skriva att en folkgrupp är främmande är inte en positiv gestaltning.

För övrigt är det främmande inslagen runt om på de västmanländska industrierna påtagliga. Se bara på Asea i Västerås med sina 2000 utomlands födda anställda, vilket betyder cirka 20 procent av hela arbetsstyrkan. De är förresten från ett 40-tal nationer med finländare och italienare som dominerande inslag (Dagens Nyheter 1965-02-04 PARAGRAFER OCH MÄNNISKOR).

I artikeln om fotboll är det en uppdelning av vi och de, vi som är svenskar och de som är italienare. Vi anses som normen och är självklara i detta sammanhang, italienarna är inte självklara, italienare är *utlänningar* och *flyktingar*.

Svenska fotbollsförbundets styrelse har – enligt vad Aftonbladet erfarit – vid sitt senaste sammanträffande haft uppe frågan att upphäva förbudet för utlänningarna att delta i nationella seriematcher och tävlingsmatcher i Sverige. Förbudet kom till 1941, då en massa flyktingar kom hit. En livlig diskussion utspann sig vid mötet. Men VU lär visst varit för att upphäva förbudet. Utlänningarna skulle emellertid fortfarande inte få spela i Allsvenskan och i DM (Aftonbladet 1947-06-14 Utlänningar får spela boll i våra nationella serier?).

I denna artikel konstrueras en bild av italienarna som farliga eftersom ”Det borde sättas taggtråd kring italienarnas bostäder”. Genom en formulering som detta påpekas ännu en gång *vi* och *de*, denna beskrivning gestaltar en bild av att ”svenskarna” och ”italienarna” inte är likadana, men samtidigt verkar italienarna homogena med varandra eftersom alla italienare ska få taggtråd runt sina bostäder.

Italienarna beskrivs senare i artikeln som en ”mörkhyad främling”, personen som säger detta menar att personens hudton gör italienaren till en främling. Uppenbart skickar detta ut signaler att en person med mörk hy inte är svensk.

Det borde sättas taggtråd kring italienarnas bostäder ute vid Hammarby, förklarade här om dagen en ilsken familjefader i Västerås. Anledningen till detta hans yttrande var att hans dotter börjat sällskapa med en ”spagettiynkling”. Några av italienarna har dock hunnit ställa till med äktenskapliga tragedier. Det har också varit tal om skilsmässor på grund av den kvinnliga partens förkärlek för mörkhyad främling från medelhavslandet (Aftonbladet 1948-03-06).

Som uppenbaras av analys av de tidigare artiklarna finns också här en retorik som grundar sig i *vi* och *de*. I denna artikel tydliggörs det av dessa citat ” 37 nationaliteter finns bokförda hos utlänningspolisen där just nu.”, ” en fjärdedel av eleverna är av främmande ursprung... Italienare, finnar och tyskar överflödar i hans skola som det säkert inte är någon risk att utnämna

till landets internationellaste”, ”skönlockiga svarta gossar”. Att eleverna är av främmande ursprung är som tidigare statuerat en negativ gestaltning av en grupp personer, det samma gäller att påpeka att olika folkgrupper överflödar, det klingar inte positivt. Att påpeka att skolan är den internationellaste i landet behöver inte vara negativt men i denna kontext blir det negativt eftersom kontexten är att italienarna är främlingar som tar lärarnas tid. Att beskriva italienare som ”skönlocka svarta gossar” blir problematiskt när den gruppen av personerna inte tillhör normen i såväl det svenska samhället på 1950-talet som i stora delar av den resterande historien. Författaren väljer utöver detta att påpeka att italienarna är en börda som tar tid från läraren.

Att man är extra fortfärdig i Västerås är strängt taget bara i sin ordning. 37 nationaliteter finns bokförda hos utlänningspolisen där just nu.

Far man ut till Hammarbyskolan i stans västra utkanter så har överlärare O P Runsten ingen svårighet att leta fram åtskilliga klasser där en fjärdedel av eleverna är av främmande ursprung. Italienare, finnar och tyskar överflödar i hans skola, som det säkert inte är någon risk att utnämna till landets internationellaste. Sydlänningarna dominerar, hammarbyskolan ligger nämligen mitt i Västerås italienska kvarter, och ute på skolgården blandar sig den snabba italienskan effektivt med den sävliga bergslagssvenskan. Skönlockiga svarta gossar nyss hitflyttade från Norditaliens industristäder.

Vidare i artikeln beskrivs hur läraren delar upp tiden med barnen:

Lärarna har händerna fulla av att sköta den ordinarie undervisningen och får snåla sig till en stund då och då för att hjälpa den nyinstallerade främlingen på traven. Det blir ofta ett drygt extralass att dra för lärarinnorna, det de måste stava igenom ABC-boken under extraturer med de små utlänningarna.

Efter underrubriken ”Isoleringen ett problem” skrivs:

Redan när den stora italienska inflyttningen till Asea började i slutet av 1940-talet samlade främlingarna gärna ihop sig i vissa bostadsområden (Dagens Nyheter 1957-01-19 FRÄMLINGSBARN PLUGGAR SVENSKA).

I denna artikel konstrueras en bild av de italienska invandrarna som främlingar och en grupp som inte är del av svenskarna. En underrubrik i artikeln lyder ”Ni tror ni är utomlands...”, vilket ytterligare redogör för att det är främmande folk i staden, den gestaltningen behöver inte vara negativ men eftersom diskursen är svenskhet som norm blir gestaltningen på så vis negativ. Även om det inte är författarens mening att låta negativ så skickar det ut signaler till de som läser artikeln att italienarna inte är svenskar. I detta utklipp ur artikeln, nämns det hur många nationer som finns i staden två gånger, att staden är kosmopolitisk, att det är det internationellaste julen, mer flaggor än stadshotellet samt att nästan alla språk talas i staden.

I Västerås firar man i år de 34 nationernas jul, något som den västmanländska residensstaden torde vara tämligen ensam om i landet. Här talas praktiskt taget alla språk utan esperanto just nu. Och utanför knutarna dessutom ungerska i två stora flyktingläger. Det kosmopolitiska Västerås har blivit en FN-filial i miniatyr . . . Den internationellaste julen i Sverige firas i Västerås. 34 utländska nationer

är representerade i industristaden, och så många flaggor har man inte ens på stadshotellet (Aftonbladet 1956-12-22).

Egentligen påvisar denna artikel det som tidigare analyser tagit upp men för att tydliggöra diskursen och retoriken i artiklarna använder jag mig av denna artikel också. Precis som innan statueras *vi* och *de*. De är inte som oss, och som tidigare skrivit är det viktigt att hålla flera tankar i huvudet, det är inget dåligt med att vara brunögd men genom att påpeka detta i en negativ kontext där svenskheten är normen blir det problematiskt att påpeka hur människor ser ut, detta i och med rådande maktstrukturer som finns i samhället.

- Freddo, säger en liten brunögd pojke i stor olle när han vandrar in till lektion i Herrgårdsskolan. Så värst kallt är det förstås inte, men är man född i Syditalien tycker man kanske att Nordpolen och Västerås kan komma på ett ut. Sju mörkhåriga pojkar i åldern sex till åtta år pluggar på lördagarna svenska i två timmar...
Sjätte, sjunde, rabblar Mario och riktar en blick, mörk som sammet, mot fröken. Sje-ljudet vållar besvär och "u" finns ju inte på italienska. Västerås är som bekant en internationell stad. På Asea arbetar 32 olika nationaliteter: italienare och finländare bildar de största grupperna, siffrorna är 381 och 379 medan ungrarna är 79. 50 italienare har för resten gift sig med svenskor. Även för barnen gäller det naturligtvis att fortast möjligt smälta in i svensk omgivning . . . Hon är mycket söt med sin sammetsby, i öronen blänker små små guldringar (Dagens Nyheter 1958-12-07).

4.2 Assimilering

Jag valde assimilering som en punkt eftersom det i många av artiklarna fanns en diskurs som handlade om att italienarna skulle överge sin kultur för att sedan anpassa sig till den svenska. I artiklarna har detta utspelat sig genom att på olika sätt beskriva hur italienarna ska anpassa sig till det "svenska". Ett övergripande tema jag upptäckt är att det är en självklarhet att italienarna ska assimileras, alltså det verkar inte finnas motsättningar. Men även i dessa texter om assimilering finns diskursen om svenskhet som norm.

I artikeln nedan påpekas det flera gånger att det italienska sätter att vara på är annorlunda och att italienaren Luciano Veschetti borde tona ner sitt språk för att passa det svenska samhället. Kontexten utöver det handlar om att anpassning till den svenska kulturen. Italienarna tillskrevs egenskaper såsom livliga. Denna artikel skickar ut signaler till italienare att det sättet de är på är fel. Italienarna ska vara mer som svenskarna, tystare. Trots det tycket jag att denna artikel

inte är lika hård som andra av artiklarna, för här tillskrivs egenskaper om att italienarna skrattar mycket och smittar också av det skrattet på svenskarna.

Det utrikes födda i Sverige är enligt folkräkningen 1960 299 879 och då räknar man även dem som skaffat sig svenskt medborgarskap. Många gör det. Åren 1956 – 1963 vann omkring 9000 utlänningar per år svenskt medborgarskap. Andra, som Luciano Veschetti, bryr sig inte om det: Vi har det bra i Sverige ändå med alla svenska förmåner, och skulle vi vilja återvända hem är det bättre att ha kvar sitt utländska medborgarskap. Så är det med Maria och Luciano Veschettis barn. Marco 14 år, och Desirée 6 år. Ändå känner sig familjen ”nästan svensk”. Det är det vanliga. Utlänningarna arbetar och bor här, påverkas, anpassar sig, på arbetsplatsen, i bostadstrakten, i vanor och synsätt. De som kommer till Sverige kommer hit för att arbeta. Naturligtvis påverkas man av det svenska. För en svenskfödd betraktare pratar Luciano Veschetti både mycket och livligt. Fru Maria tycker ibland detsamma, yrkesarbetade liksom sin man på Aga, numera van vid fåordigheten i omgivningen. – vad du pratar mycket. Men när Luciano kommer hem och hälsar på sina föräldrar i Norditalien, säger hans pappa: - Vad tyst och stillsam du blivit, Luciano. Han skrattar. Italienare har lättare att skratta än vi och lättare att roa sig. Det smittar av sig på kretsen av svenskar. – Det behövs mindre för att vi skall ha roligt. Det finns de som retar sig på ”alla utlänningar i Sverige”. Att de bara har att komma och får arbete och hyggligt betalt direkt. Medan svenskarna genom arbetarrörelsen har fått kämpa sig fram till sin ställning. Att de (så småningom) får bostad. Medan svenskar också står i bostadskö (Dagens Nyheter 1965-09-19)

Genom att benämna italienarna som ”den importerade arbetskraften” tar författaren bort de mänskliga med dessa faktiska individer som åkt till Sverige för att arbeta. Även i denna artikel tillskriver författaren italienarna egenskaper, italienarna är inte *Sverigevana*, något som uppenbarligen utges vara ett krav för att italienarna ska bli en del av det svenska. Precis som tidigare artiklar är det en distansering mellan *vi* och *de*. Sammanhanget som artikeln är skriven i gör att artikeln mestadels är negativ eftersom invandrarna konstrueras som ett problem.

Men den importerade arbetskraften har acklimatiserat sig fort, det var bara i början svensk mat smakade tråkigt och vad språket beträffar, så har en del av italienarna varit här så länge nu, två år i augusti; att de klarar av svenskan flytande... Men å andra sidan finns det ju också åtskilliga nykomlingar. Det blir emellertid varken mat- eller sverigevanor, som kommer på tal, när vi i morse hälsar på i barackerna.

Samma artikel i ett senare stycke redogör italienaren Gian Franco Tantera för:

- Visst har vi bra med våra kamrater här, det är den bästa anda, men man märker som sagt alltid ett förakt hos de svenska karlar man träffar utanför jobbet... Spagetti och makaroni tål man ju att de skriker åt en... men ibland haglar det värre tilltalsord och då blir man ilsk”

(Aftonbladet 1949-07-09 Italienska arbetarna försvenskade på två år)

I hela denna artikel beskrivs det italienska sättet som fel. Att punkta upp en lista och sedan skriva ”UPPTRÄD SÅ HÄR”. Givet dessa punkter och rubriken ger upphov till en kontext där

italienarna helt enkelt ska bli som svenskarna. Det svenska blir tillskriva egenskaper som italienarna uppenbart saknar. Tveklöst skickar detta ut starka signaler till italienarna att de inte är som svenskarna.

- 1) Håll tyst (annars tror dom du är full)
- 2) Gestikulera inte (då skrattar dom åt dej)
- 3) Men ät surströmming och prata gärna fotboll

Vidare i artikeln fortsätter tipsen för hur italienarna ska bli populära hos svenskarna

UPPTRÄD SÅ HÄR!

Men här i Sverige tror man gärna, om en italienare, som i tunnelbanan skulle tilltala sin granne på bänken, att han antingen måste vara full eller också är ute i skumma avsikter.

Behärska gesterna och tala inte för livligt. Det missförstås av svenskarna, som själva helst talar med små bokstäver. Italiensk retorik klingar ihålig och lätt komisk på svenska – tala enkelt och utan stora ord.

Betona inte alltid det svenska klimatets nackdelar och det svenska kökets besynnerligheter. Blir ni inbjuden på surströmming, så säg att det inte luktar gott men är i alla fall intressant att äta.

Sporten är en god förbrödare och bidrar att bryta den italienska isoleringen (vi har en spelare med i Hammarby). Prata gärna om Nordahl, Gunnar Gren och Kurre Hamrin (Aftonbladet 1962-03-17).

4.3 Koppling till Metod och Teori

Denna del av studien kommer användas till att kortfattat redogöra för hur Faircloughs tredimensionella analys använts i resultatdelen. Den första delen som handlar om bland annat handlar om text och vad för ordval som används för att beskriva något. Frågan till min studie blir således: Vad har tidningarna använt sig för ord för att beskriva de italienska arbetskraftsinvandrarerna samt finns det någon attityd i begreppen? De vanligaste begreppen att beskriva italienarna med är utlänning, främling eller påpeka att personen är av annan nationalitet vilket tidigare i studien redogjordes som negativa sett att beskriva en person på. Hade författaren använt neutrala begrepp eller begrepp utan så mycket negativ laddning för att beskriva italienarna t.ex. de italienska arbetskraftsinvandrarerna hade resultatet kommit att se annorlunda ut.

Den mellersta rutan som handlar om diskursiv praktik, alltså hur en mening väljs att sammansättas på, detta är viktigt för eftersom kompositionen av en mening kan påverka synen på det som beskrivs. Alltså för vem skrivs texten till? Vad är syftet med texten? Eftersom texten är skriven om "dom" och inte om "oss" blir texten på så vis inte till "dom" utan till "oss", med oss menar jag majoritetsbefolkningen, alltså var texten inte skriven till italienarna. Syftet är svårt att veta men genom att läsa mellan raderna kan syftet förstås som att påpeka att italienarna inte är normen, precis som redogjorts för tidigare i detta kapitel.

Den sociala praktiken och den tredje rutan analyserar vad kontexten i texten är, vilka maktförhållanden som finns samt hur dessa upprätthålls och reproduceras. Kontexten i artiklarna är att italienarna ska assimileras in i den svenska kulturen, att svenskheten är norm samt att italienarna är farliga främlingar. Maktförhållandet som går att läsa av är att "svenskar" är överordnade medan italienarna är underordnade. När tidningarna använder sig av diskursen om assimilering samt svenskhet-som-norm fortsätter "svenskarna" vara överordnade italienarna och på så vis upprätthålls och reproduceras dessa maktförhållanden.

5 Slutsats & Diskussion

Syftet med denna studie var att undersöka diskursen i skildringen av arbetskraftsinvandrare från Italien tidsperioden mellan 1947–1966 i Aftonbladet och Dagens Nyheter. Att just detta kom att undersökas handlade om att italienare idag är väl integrerade i det svenska samhället jämfört med när italienarna kom hit i slutet av 40-talet då läget såg helt annorlunda ut. Jag använde Faircloughs kritiska diskursanalys i syfte att problematiserades tidningars skildring av italienarna. Resultatet visade att de italienska arbetskraftsinvandrarerna ofta skillrades negativt. Under studiens gång hittades två huvuddiskurser, svenskhet-som-norm diskursen samt assimileringdiskursen.

”Hur och i vilken diskurs framställdes arbetskraftsinvandrare från Italien i Aftonbladet respektive Dagens Nyheter?”: Tidningarna har konstruerat en bild av italienarna som mestadels negativ. Italienarna är farliga, främmande och ”dom andra”, alltså inte en del av oss. I kapitlet om tidigare forskning redogör Johanson för att pressens val av perspektiv på rapportering påverkar individens förståelse, kunskap samt uppfattning om ämnet. Genom denna kunskap går det att vidare dra slutsatsen om medias val att använda en svenskhet-som-norm- diskurs också påverkar läsarnas syn på vad normen är, läsarna tror då att vara svensk är normen och de som inte tillhör normen, alltså italienarna, faller utanför ramen om normen. Men också, är du inte en del av svenskheten så är du inte en del av ”oss”, du är ”dom andra”, och ”dom andra” som i denna studien skrivs om på ett negativt sätt som något främmande.

Jag vill ytterligare koppla detta till Brunes citat ”När en kategori upprepat synliggörs i samband med negativa individbeskrivningar som kopplas till kategorin, blir det en form av diskriminering”. I de artiklar jag analyserar har en kategori människor (italienare) kopplats till en negativ individbeskrivning (t.ex. främling och utlänning) som kopplas till kategorin blir det diskriminering. Slutsatsen av den tidigare forskningen och min egen analys av tidningarnas diskurser blir därav att tidningarna diskriminerat de italienska arbetskraftsinvandrarerna.

Tidningarna ger även upphov till att reproducera och upprätthålla de tydliga maktbalanser som fanns mellan svenskar och italienare. Författarna inte bara skriver artiklarna som att italienarna är främmande främlingar men ser också till att de svenska läsarna också får denna bild av italienarna. Viktigt att lägga till här att diskurserna i tidningarna förmedlar är att personerna i

Västerås gestaltas i tidningarna som att det finns två sociala grupper. Svenskarna är en homogen grupp medan italienarna är en annan homogen grupp och att dessa grupper är olika från varandra, den svenska gruppen är god och normativ medan den andra faller utanför normen och är främmande. Utifrån detta uppkommer frågetecken i mitt huvud och vill därför utnyttja detta till tips om vidare forskning i ämnet. *Hur kan en invandrare känna sig välkommen i till ett land när hon så ofta faller utanför normen? Samt Varför är normen så viktig?*

Italienarna måste inte bara förvärva ett medborgarskap om de vill bo i landet permanent utan måste även assimileras in, detta genom att förvärva "svenska" beteenden och värderingar. Det verkar av artiklarna som att efter att assimileringen är gjord, då kan italienarna bli svenska "på riktigt".

Studiens syfte var inte att jämföra 50 och 60-talets rapportering med dagens rapportering om invandring men genom kapitlet om tidigare forskning som mer fokuserar på nutidens rapportering går det att se likheter mellan rapporteringen. Det uppenbaras genom en jämförelse med den tidigare forskningen och min studie, att retoriken som uttrycker sig "vi" och "dom" fanns på 1950–60-talet men finns även kvar i den nutida rapporteringen om invandring. Här uppenbaras en långtgående historisk retorik om makt som svensk media länge använt sig av. Trots att det gått mer än 70 år sedan de första italienska arbetskraftsinvandrarna satte sin fot i Sverige och i Västerås finns fortfarande diskursen och retoriken kvar som lämnar en stor del av befolkningen utanför som inte ingår i den svenska normen. Båda diskurserna som under studiens gång uppmärksammandes går att se i dagens nyhetsrapportering i dess retorik men också i de politiska finrummen.

Min avslutande reflektion är att det var enklare att hitta de gömda diskurserna i mitt material än vad jag från början vågat hoppas på. Trots att det är mer än 70 år sedan de första sedan många av artiklarna skrevs så är det anmärkningsvärt att diskurserna finns kvar idag. Många gånger reflekterar vi inte om vad vi läser i tidningarna, normerna, maktstrukturerna och diskurserna glöms lätt av, just därför var det befriande att urskilja vad som faktiskt stod.

6 Referensförteckning

Aftonbladet. (den 22 04 2010). Hämtat från Aftonbladet:

<https://www.aftonbladet.se/omaftonbladet/a/bKXXG1/vanliga-fragor--och-svaren>

Aftonbladet. (den 02 09 2020). [Hämtat 210512] från *Historien om Aftonbladet*:

<https://www.aftonbladet.se/omaftonbladet/a/rAjLze/historien-om-aftonbladet>

Dagens Nyheter. (den 28 02 2008). [Hämtat 210512] från DN: dn.se/nyheter/om-dagens-nyheter/

Ekberg, J. (2003). *Invandring till Sverige-orsaker och effekter*. Årsbok från forskningsprofilen AMER.

Ekonomifakta. (den 06 08 2020). Hämtat från *Fördjupning: Arbetskraftsinvandring*:

<https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Arbetsmarknad/Arbetskraftsinvandring/Arbetskraftsinvandring-forklaras-/>

Glete, J. (1983). *ASEA under hundra år, 1883-1983: En studie i ett storföretags organisatoriska, tekniska och ekonomiska utveckling*. Asea.

Jørgensen, M. W., & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Studentlitteratur.

Ledman, A.-L. (2012). *Att representera och representeras*. (Avhandling) Umeå: Institutionen för idé- och samhällsstudier, Umeå Universitet.

Leif GW om: Blattarna som byggde Sverige. 2020. [Dokumentär]. Tv4.

<https://www.tv4play.se/program/leif-gw-om-blattarna-som-byggde-sverige/del-3-s%C3%A4song-1/12506667>

- Migrationsverket. (den 08 10 2020). [Hämtat 210421] från
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Aktuella-fragor/Fem-ar-sedan-flyktingsituationen-2015.html>
- Nationalencyklopedin. (u.d.a). Hämtat från *kvällstidning*:
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kvallstidning> (hämtad 2021-05-12)
- Nationalencyklopedin, *assimilation*. (u.d.b) [Hämtat 210519]
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/assimilation>
- Nationalencyklopedin, *dagstidning*. (u.d.c) [Hämtad 2021-05-21] <http://www-ne-se.bibproxy.kau.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/dagstidning>
- Nohrstedt, S. A. (Ed.). (2006). *Mediernas vi och dom: mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen: rapport*. Norstedts Juridik AB.
- SCB. (u.d) *Invandring till Sverige* [Hämtat 210519] <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/invandring-till-sverige/>
- Strömbäck, J., Andersson, F., & Nedlund, E. (2017). *Invandring i medierna: Hur rapporterade svenska tidningar 2010–2015?* Delegationen för migrationsstudier.
- Svanberg, I., & Tydén, M. (2005). *Tusen år av invandring. En svensk kulturhistoria*. Stockholm: Dialogos.
- Svenskt Näringsliv. (u.d.). Hämtat från *Arbetskraftsinvandring* [Hämtad 210513]:
<https://www.svensknaringsliv.se/fraga/Arbetskraftsinvandring>
- Västerås Jubileumsår. 2017. *Italienarna och första pizzan i Sverige 70 år* [Hämtat 210511]:.
<https://vasterasjubileumsar.se/italienarna-och-forsta-pizzan-sverige-70-ar/>
- Wenzelberg, K. (2006). *Stelt språk eller adjektivfrossa?: En språklig jämförelse mellan morgon-och kvällstidningar*.

Dagens Nyheter

(1965-09-19). *Så lever Luciano och hans familj i Sverige*. Dagens Nyheter.

(1965-02-04). *Paragrafer och Människor*. Dagens Nyheter.

(1961-08-07). *Nunnor undervisar i svenska*. Dagens Nyheter.

(1956-01-19). *Italienare gillar pannkaka*. Dagens Nyheter.

(1957-01-19). *FRÄMLINGSBARN PLUGGAR SVENSKA*. Dagens Nyheter.

(1965-09-19). *HOS VESCHETTIS I KÄPPALA*. Dagens Nyheter

(1958-12-07). *Västerås ger italiensska barn undervisning i "modersmålet"*. Dagens nyheter.

Aftonbladet

(1956-12-22). *I Västerås talas nästan alla språk just nu för där firar 34 nationer jul i år*. Aftonbladet, s. 9.

(1948-03-06). *Förfriska italienare ställer till trassel i Västerås*. Aftonbladet, s.12.

(1962-03-17). *Munkråd till italienare i Sverige*. Aftonbladet, s. 8.

(1965-10-29). *Folk från 40 länder hos ASEA*. Aftonbladet, s. 5.

(1947-10-26). *Inga italienare i landslaget säger Hallgren*. Aftonbladet, s. 10.

(1949-07-09). *Italienska arbetare försvenskade på 10 år*. Aftonbladet, s. 6.

(1947-07-14). *Utlänningar får spela fotboll i våra nationella serier?*. Aftonbladet, s. 12.

